

บทที่ 4

ผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ทักษะของพนักงานสอบสวนในการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในชั้นสอบสวน : ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 6

ผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษาดังนี้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ประสิทธิภาพและลักษณะของผู้กระทำความผิดที่นำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้

ส่วนที่ 3 ทักษะของพนักงานสอบสวนต่อการนำรูปแบบกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้และความคิดเห็นอื่น ๆ

ส่วนที่ 4 อภิปรายผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1

จำนวนและร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=85)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	74	87.1
- หญิง	11	12.9
2. อายุ		
- ระหว่าง 31-40 ปี	33	38.8
- ระหว่าง 41-50 ปี	31	36.5
- ต่ำกว่า 30 ปี	16	18.8
- 51 ปีขึ้นไป	5	5.9

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N=85)	ร้อยละ
3. ศาสนา		
- พุทธ	82	96.4
- อิสลาม	2	2.4
- คริสต์	1	1.2
4. ระดับการศึกษา		
- ปริญญาตรี	58	68.2
- สูงกว่าปริญญาตรี	27	31.8
5. ประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการสอบสวน		
- น้อยกว่า 5 ปี	33	38.8
- ระหว่าง 5-10 ปี	31	36.5
- มากกว่า 10 ปี	21	24.7
6. ทานทราบข้อมูลและแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เพียงใด		
- ปานกลาง	53	62.4
- มาก	21	24.7
- น้อย	11	12.9

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูล มีตำแหน่งพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ในกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 จำนวน 85 นาย แบ่งเป็นสถานีตำรวจ 8 แห่ง ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 87.1 รองลงมา เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 12.9 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาอยู่ในระหว่างอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.5 สำหรับอายุ 51 ปีขึ้นไปมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.9 นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.5 รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 2.4 และศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 1.2 น้อยที่สุด การศึกษาในระดับปริญญาตรี มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.2 รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 31.8 มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการสอบสวน น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมา มีประสบการณ์ระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.5 ส่วนผู้มี

ประสบการณ์มากกว่า 10 ปี มีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.7 มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.4 รองลงมาคือมีความรู้น้อย คิดเป็นร้อยละ 24.7 และมีความรู้มาก ซึ่งมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.9

ส่วนที่ 2 ประเภทคดี และลักษณะของผู้กระทำผิดที่มีความเหมาะสม

สำหรับการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

ตารางที่ 4.2

ระดับความคิดเห็นของประเภทคดี และลักษณะของผู้กระทำผิดที่มีความเหมาะสมสำหรับการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

ประเภทคดี	ระดับทัศนคติ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
1. คดีอาญาซึ่งกฎหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวนสามารถเปรียบเทียบได้	27 (31.8)	50 (58.8)	4 (4.7)	3 (3.5)	1 (1.2)	4.16	0.769	เห็นด้วย
2. คดีอาญาที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความกันได้	32 (37.6)	33 (38.8)	4 (4.7)	2 (2.4)	14 (16.5)	3.79	1.407	เห็นด้วย
3. คดีอาญาที่ผู้กระทำผิด กระทำไปโดยประมาท ซึ่งกระทำต่อชีวิต ร่างกาย และ เสรีภาพ	18 (21.2)	37 (43.5)	5 (5.9)	24 (28.2)	1 (1.2)	3.55	1.150	เห็นด้วย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเภทคดี	ระดับทัศนคติ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
4. คดีอาญาที่เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งมิได้ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกาย เสรีภาพของผู้เสียหาย	13 (15.3)	38 (44.7)	13 (15.3)	21 (24.7)	-	3.51	1.031	เห็นด้วย
5. คดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดกระทำโดยเจตนากระทำต่อร่างกายหรือเสรีภาพ	9 (10.6)	44 (51.8)	14 (16.5)	12 (14.1)	6 (7.1)	3.45	1.086	เห็นด้วย
6. คดีอาญาซึ่งเป็นความผิดที่กระทำต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือสาธารณะ นอกเหนือจากข้อ 2 เช่น ความผิดเกี่ยวกับดวงตราแสตมป์ และตัว	19 (22.4)	22 (25.9)	12 (14.1)	27 (31.8)	5 (5.9)	3.27	1.285	ไม่แน่ใจ
รวม						3.62	1.121	เห็นด้วย

จากตารางที่ 4.2 พบว่า

1. คดีอาญาซึ่งกฎหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวนสามารถเปรียบเทียบได้ พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 31.8 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.2 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 4.16$

2. คดีอาญาที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความกันได้ พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 37.6 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.4 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.79$

3. คดีอาญาที่ผู้กระทำความผิด กระทำไปโดยประมาท ซึ่งกระทำต่อชีวิต ร่างกาย และ เสรีภาพ พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือ ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 28.2 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.2 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.55$

4. คดีอาญาที่เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งมิได้ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และ เสรีภาพของผู้เสียหาย พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมาคือ ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 24.7 สำหรับผู้เห็นด้วยอย่างยิ่งและไม่แน่ใจมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.3 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.51$

5. คดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดกระทำความผิดโดยเจตนา กระทำต่อร่างกายหรือเสรีภาพ พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 51.8 รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 16.5 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.1 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.45$

6. คดีอาญาซึ่งเป็นความผิดที่กระทำต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือสาธารณะ นอกเหนือจากข้อ 2 เช่น ความผิดเกี่ยวกับดวงตราแสดงมปี และตัวฯ พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 31.8 รองลงมาคือ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 25.9 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.9 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ ไม่แน่ใจ $\bar{X} = 3.27$

ส่วนที่ 3 ทักษะของพนักงานสอบสวนต่อการนำรูปแบบกระบวนการยุติธรรม

มเชิงสมานฉันท์มาใช้ และความคิดเห็นอื่น ๆ เพิ่มเติม

ประกอบด้วยข้อคำถาม 8 ข้อ ดังนี้

- 3.1 คุณสมบัติของผู้ดำเนินการให้เกิดความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (ผู้ไกล่เกลี่ย) สอดคล้องกับ
ปรัชญาแนวคิดของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์หรือไม่

ตารางที่ 4.3

คุณสมบัติของผู้ดำเนินการให้เกิดความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (ผู้ไกล่เกลี่ย)

สอดคล้องกับปรัชญาแนวคิดของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์

รูปแบบ กระบวนการ ยุติธรรมเชิง สมานฉันท์	ระดับทักษะ / ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
1. ท่านเห็นด้วย หรือไม่ว่าผู้ไกล่ เกลี่ยควรเป็น บุคคลภายนอกซึ่ง มิใช่คนที่ผู้ต้องหา หรือผู้เสียหายรู้จัก เป็นส่วนตัว	30 (35.3)	32 (37.6)	7 (8.2)	16 (18.8)	-	3.89	1.091	เห็น ด้วย

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รูปแบบ กระบวนการ ยุติธรรมเชิง สมานฉันท์	ระดับทัศนคติ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
2. ท่านเห็นด้วย หรือไม่ว่าผู้ไกล่ เกลี่ยควรเป็น บุคคลภายนอกซึ่ง มิใช่ญาติของ ผู้ต้องหาหรือ ผู้เสียหาย	28 (32.9)	30 (35.3)	11 (12.9)	15 (17.6)	1 (1.2)	3.81	1.118	เห็น ด้วย
3. ท่านเห็นด้วย หรือไม่ว่าผู้ไกล่ เกลี่ยควรเป็น บุคคลภายนอกที่ มิใช่พนักงาน สอบสวนซึ่งทำ สำนวนคดีนั้น	25 (29.4)	29 (34.1)	13 (15.3)	15 (17.6)	3 (3.5)	3.68	1.177	เห็น ด้วย
รวม						3.79	1.129	เห็น ด้วย

จากตารางที่ 4.3 พบว่า

1. ผู้ไกล่เกลี่ยควรเป็นบุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คนที่ผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายรู้จักเป็นส่วนตัว พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 37.6 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 35.3 ส่วนผู้ไม่แน่ใจมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.2 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.89$

2. ผู้ใกล้ชิดควรเป็นบุคคลภายนอกซึ่งมิใช่ญาติของผู้ต้องหาหรือผู้เสียหาย พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 32.9 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.2 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.81$

3. ผู้ใกล้ชิดควรเป็นบุคคลภายนอกที่มีใช้พนักงานสอบสวนซึ่งทำสำนวนคดีนั้น พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 34.1 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 29.4 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.5 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.68$

3.2 การรวบรวมข้อเท็จจริงในการใกล้เคียงควรมีลักษณะพิเศษที่มีใช้เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานแบบการสอบสวน

ตารางที่ 4.4

การรวบรวมข้อเท็จจริงในการใกล้เคียงควรมีลักษณะพิเศษ
ที่มีใช้เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานแบบการสอบสวน

รูปแบบกระบวนการ ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์	ระดับทัศนคติ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ว่าบันทึกการใกล้เคียง และเอกสารที่มีการ นำเสนอเข้ามาควรจัดทำ แยกเป็นพิเศษต่างหาก จากสำนวนการสอบสวน	25 (29.4)	40 (47.1)	6 (7.1)	14 (16.5)	-	3.89	1.012	เห็น ด้วย

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รูปแบบกระบวนการ ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์	ระดับทักษะ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ว่าข้อเท็จจริงในการไกล่ เกลี่ยควรเป็นความลับ ไม่สามารถนำมาใช้เป็น พยานหลักฐานใน สำนวนการสอบสวน หรือในชั้นศาล	30 (35.3)	24 (28.2)	8 (9.4)	23 (27.1)	-	3.72	1.211	เห็น ด้วย
รวม						3.81	1.112	เห็น ด้วย

จากตารางที่ 4.4 พบว่า

1. ในการบันทึกการไกล่เกลี่ยและเอกสารที่มีการนำเสนอเข้ามาควรจัดทำแยกเป็น
พิเศษต่างหากจากสำนวนการสอบสวน พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 47.1
รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 29.4 ส่วนผู้ไม่แน่ใจมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.1
ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.89$

2. การรวบรวมข้อเท็จจริงในการไกล่เกลี่ยควรเป็นความลับ ไม่สามารถนำมาใช้เป็น
พยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวน หรือในชั้นศาล พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วยอย่าง
ยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมาคือ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 28.2 ส่วนผู้ไม่แน่ใจมีน้อยที่สุด
คิดเป็นร้อยละ 9.4 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.72$

3.3 รูปแบบของกระบวนการได้พิจารณาดำเนินการสอดคล้องกับความเสียหาย ความต้องการ
และมูลเหตุของการกระทำผิดหรือไม่

ตารางที่ 4.5

รูปแบบของกระบวนการได้พิจารณาดำเนินการสอดคล้องกับ
ความเสียหาย ความต้องการและมูลเหตุ
ของการกระทำผิด

รูปแบบกระบวนการยุติธรรม เชิงสมานฉันท์	ระดับทักษะ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย ยิ่ง			
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการ ประชุมกลุ่มครอบครัว (Family Group) เป็นการ พิจารณาดำเนินการ สอดคล้องกับความเสียหาย ความต้องการ และมูลเหตุ ของการกระทำผิด	26 (30.6)	48 (56.5)	6 (7.1)	5 (5.9)	-	4.12	0.77 8	เห็น ด้วย
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า การฟื้นฟูชุมชน (Community Reparation) เป็นการพิจารณา ดำเนินการสอดคล้องกับ ความเสียหาย ความ ต้องการ และมูลเหตุของ การกระทำผิด	24 (28.2)	50 (58.8)	8 (9.4)	3 (3.5)	-	4.12	0.714	เห็น ด้วย

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รูปแบบกระบวนการยุติธรรม เชิงสมานฉันท์	ระดับทัศนคติ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการ ไกล่เกลี่ย เป็นการพิจารณา ดำเนินการสอดคล้องกับ ความเสียหาย ความต้องการ และมูลเหตุของการกระทำ ความผิด	25 (29.4)	43 (50.6)	12 (14.1)	5 (5.9)	-	4.04	0.823	เห็น ด้วย
4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการ นั่งล้อมวง (Circle Sentencing) เป็นการ พิจารณาดำเนินการกับความ เสียหายความต้องการ และ เหตุของการกระทำผิด	19 (22.4)	49 (57.6)	13 (15.3)	4 (4.7)	-	3.98	0.756	เห็น ด้วย
รวม						4.07	0.758	เห็น ด้วย

จากตารางที่ 4.5 พบว่า

1. การประชุมกลุ่มครอบครัว (Family Group Conferencing) เป็นการพิจารณาดำเนินการสอดคล้องกับความเสียหาย ความต้องการ และมูลเหตุของการกระทำผิด พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 56.5 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 30.6 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.9 ในภาพรวมทัศนคติของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 4.12$

2. การฟื้นฟูชุมชน (Community Reparation) เป็นการพิจารณาดำเนินการสอดคล้องกับความเสียหาย ความต้องการ และมูลเหตุของการกระทำผิด พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 28.2 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.5 ในภาพรวมทัศนคติของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 4.12$

3. ในการไกล่เกลี่ย (Mediation) เป็นการพิจารณาดำเนินการสอดคล้องกับความเสียหาย ความต้องการและมูลเหตุของการทำความผิด พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 50.6 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 29.4 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.9 ในภาพรวมทัศนคติของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 4.04$

4. การนั่งล้อมวง (Circle Sentencing) เป็นการพิจารณาดำเนินการกับความเสียหาย ความต้องการ และเหตุของการกระทำผิด พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 57.6 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 22.4 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.7 ในภาพรวมทัศนคติของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.98$

3.4 กระบวนการนั้นได้รับการจัดสร้างและออกแบบมาให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสเจรจาปรึกษาหารือและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการหรือไม่

ตารางที่ 4.6

กระบวนการนั้นได้รับการจัดสร้างและออกแบบมาให้ทุกฝ่าย
ได้มีโอกาสเจรจาปรึกษาหารือและเข้ามามีส่วนร่วม

รูปแบบกระบวนการ ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์	ระดับทัศนคติ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย ยิ่ง			
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า ฝ่ายผู้เสียหายควรมีส่วน ร่วมในการเข้ามาเจรจา ปรึกษาหารือด้วย	33 (38.8)	40 (47.1)	9 (10.6)	3 (3.5)	-	4.21	0.773	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า ฝ่ายผู้ต้องหาควรมีส่วน ร่วมในการเข้ามาเจรจา ปรึกษาหารือด้วย	30 (35.3)	41 (48.2)	12 (14.1)	1 (1.2)	1 (1.2)	4.15	0.794	เห็น ด้วย
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่า ฝ่ายผู้แทนชุมชนควรมีส่วน ร่วมในการเข้ามาเจรจา ปรึกษาหารือด้วย	28 (32.9)	43 (50.6)	11 (12.9)	3 (3.5)	-	4.13	0.768	เห็น ด้วย
รวม						4.16	0.778	เห็น ด้วย

จากตารางที่ 4.6 พบว่า

1. ฝ่ายผู้เสียหายควรมีส่วนร่วมในการเข้ามาเจรจาปรึกษาหารือด้วย พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 47.1 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 38.8 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.5 ในภาพรวมทัศนคติของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง $\bar{X} = 4.21$

2. ฝ่ายผู้ต้องหาควรมีส่วนร่วมในการเข้ามาเจรจาปรึกษาหารือด้วย พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 48.2 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 35.3 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.2 ในภาพรวมทัศนคติของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 4.15$

3. ฝ่ายผู้แทนชุมชนควรมีส่วนร่วมในการเข้ามาเจรจาปรึกษาหารือด้วย พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 50.6 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 32.9 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.5 ในภาพรวมทัศนคติของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 4.13$

3.5 รูปแบบที่ใช้ให้ความเคารพแก่ทุกฝ่ายที่เข้ามาในกระบวนการหรือไม่

ตารางที่ 4.7

รูปแบบที่ใช้ให้ความเคารพแก่ทุกฝ่ายที่เข้ามาในกระบวนการ

รูปแบบกระบวนการ ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์	ระดับทัศนคติ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ว่ากระบวนการนี้ให้ ความเคารพต่อ ผู้เสียหาย	31 (36.5)	37 (43.5)	14 (16.5)	3 (3.5)	-	4.13	0.813	เห็น ด้วย

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รูปแบบกระบวนการ ยุติธรรมเชิง สมานฉันท์	ระดับทัศนคติ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
2. ท่านเห็นด้วย หรือไม่ว่า กระบวนการนี้ให้ ความเคารพต่อ ผู้แทนชุมชน	27 (31.8)	32 (37.6)	19 (22.4)	7 (8.2)	-	3.93	0.936	เห็น ด้วย
3. ท่านเห็นด้วย หรือไม่ว่า กระบวนการนี้ให้ ความเคารพต่อ ผู้ต้องหา	18 (21.2)	46 (54.1)	16 (18.8)	5 (5.9)	-	3.91	0.796	เห็น ด้วย
รวม						3.99	0.848	เห็น ด้วย

จากตารางที่ 4.7 พบว่า

1. กระบวนการนี้ให้ความเคารพต่อผู้เสียหาย พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 36.5 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.5 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 4.13$

2. กระบวนการนี้ให้ความเคารพต่อผู้แทนชุมชน พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 37.6 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 31.8 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.2 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.93$

3. กระบวนการนี้ให้ความเคารพต่อผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 54.1 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 21.2 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.9 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.91$

3.6 กระบวนการนั้นเป็นกระบวนการที่เน้นให้ความสำคัญต่อผู้เสียหายเพียงพอหรือไม่

ตารางที่ 4.8

กระบวนการนั้นเป็นกระบวนการที่เน้นให้ความสำคัญต่อผู้เสียหาย

รูปแบบกระบวนการ ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์	ระดับทัศนคติ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
1. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ว่า การให้เกียรติเป็น กระบวนการที่เน้นให้ ความสำคัญต่อ ผู้เสียหาย	32 (37.6)	44 (51.8)	6 (7.1)	3 (3.5)	-	4.24	0.734	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ว่า การเยียวยาเป็น กระบวนการที่เน้นให้ ความสำคัญต่อ ผู้เสียหาย	34 (40)	38 (44.7)	11 (12.9)	2 (2.4)	-	4.22	0.762	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รูปแบบกระบวนการ ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์	ระดับทักษะ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
3. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ว่า การชดใช้ ค่าเสียหายเป็น กระบวนการที่เน้นให้ ความสำคัญต่อ ผู้เสียหาย	29 (34.1)	39 (45.9)	11 (12.9)	5 (5.9)	1 (1.2)	4.06	0.904	เห็น ด้วย
รวม						4.17	0.800	เห็น ด้วย

จากตารางที่ 4.8 พบว่า

1. การให้เกียรติเป็นกระบวนการที่เน้นให้ความสำคัญต่อผู้เสียหาย พนักงานสอบสวน ส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 51.8 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 37.6 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.5 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง $\bar{X} = 4.24$

2. การเยียวยาเป็นกระบวนการที่เน้นให้ความสำคัญต่อผู้เสียหาย พนักงานสอบสวน ส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.4 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง $\bar{X} = 4.22$

3. การชดใช้ค่าเสียหายเป็นกระบวนการที่เน้นให้ความสำคัญต่อผู้เสียหาย พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 45.9 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 34.1 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.2 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 4.06$

3.7 มีการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการรับผิดชอบหรือไม่

ตารางที่ 4.9

การส่งเสริมทำให้เกิดกระบวนการรับผิดชอบ

รูปแบบกระบวนการ ยุติธรรมเชิง สมานฉันท์	ระดับทักษะ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
1. ท่านเห็นด้วย หรือไม่ว่า ควรมีการ ส่งเสริมให้ผู้ต้องหา แสดงออกถึงความ รับผิดชอบต่อ ผู้เสียหาย	35 (41.2)	41 (48.2)	6 (7.1)	3 (3.5)	-	4.27	0.746	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
2. ท่านเห็นด้วย หรือไม่ว่า กระบวนการนี้ สามารถแก้ไขฟื้นฟู ให้ผู้ต้องรู้สึกสำนึก ผิดชอบชั่วดีได้	28 (32.9)	35 (41.2)	19 (22.4)	3 (3.5)	-	4.04	0.837	เห็น ด้วย

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รูปแบบกระบวนการ ยุติธรรมเชิง สมานฉันท์	ระดับทัศนคติ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
3. ท่านเห็นด้วย หรือไม่ว่า ควรมีการ ส่งเสริมให้ผู้ต้องหา รับผิดชอบต่อชุมชน และสังคมผู้มีส่วนได้ เสียทุกคนเข้ามามี ส่วนเกี่ยวข้องและ ร่วมในกระบวนการ หรือไม่	21 (24.7)	39 (45.9)	19 (22.4)	5 (5.9)	1 (1.2)	3.87	0.897	เห็น ด้วย
4. ท่านเห็นด้วย หรือไม่ว่า ควรมีการ ส่งเสริมให้ผู้ต้องหา รับผิดชอบต่อญาติ	18 (21.2)	38 (44.7)	8 (9.4)	19 (22.4)	2 (2.4)	3.60	1.125	เห็น ด้วย
รวม						3.95	0.900	เห็น ด้วย

จากตารางที่ 4.9 พบว่า

1. ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ต้องหาแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อผู้เสียหาย พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 48.2 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 41.2 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.5 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง $\bar{X} = 4.27$

2. กระบวนการนี้สามารถแก้ไขฟื้นฟูให้ผู้ต้องรู้สึกสำนึกผิดชอบชั่วดีได้ พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 41.2 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 32.9 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.5 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 4.04$

3. ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ต้องหารับผิดชอบต่อชุมชนและสังคมผู้มีส่วนได้เสียทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและร่วมในกระบวนการ พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 45.9 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 24.7 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.2 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.87$

4. ควรมีการส่งเสริมให้ผู้ต้องหารับผิดชอบต่อญาติ พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมาคือ ไม่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 22.4 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.4 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.60$

3.8 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและร่วมในกระบวนการหรือไม่

ตารางที่ 4.10

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและร่วมในกระบวนการ

รูปแบบกระบวนการ ยุติธรรมเชิง สมานฉันท์	ระดับทัศนคติ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
1. ท่านเห็นด้วย หรือไม่ว่า ผู้เสียหาย ควรเข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องและร่วมใน กระบวนการนี้	31 (36.5)	47 (55.3)	4 (4.7)	3 (3.5)	-	4.25	0.706	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รูปแบบกระบวนการ ยุติธรรมเชิง สมานฉันท์	ระดับทัศนคติ/ความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง			
2. ท่านเห็นว่า ผู้ต้องหาควรเข้ามา มีส่วนเกี่ยวข้องและ ร่วมในกระบวนการ นี้	13 (15.3)	59 (69.4)	11 (12.9)	2 (2.4)	-	3.98	0.617	เห็น ด้วย
3. ท่านเห็นว่าชุมชน และสังคมควรเข้า มามีส่วนร่วมใน กระบวนการนี้	12 (14.1)	56 (65.9)	15 (17.6)	2 (2.4)	-	3.92	0.640	เห็น ด้วย
รวม						4.05	0.654	เห็น ด้วย

จากตารางที่ 4.10 พบว่า

1. ผู้เสียหายควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและร่วมในกระบวนการนี้ พนักงานสอบสวน ส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 55.3 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 36.5 ส่วน ผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.5 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็น ด้วย อย่างยิ่ง $\bar{X} = 4.25$

2. ว่าผู้ต้องหาควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและร่วมในกระบวนการนี้ พนักงานสอบสวน ส่วนใหญ่ เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 69.4 รองลงมาคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 15.3 ส่วน ผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.4 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็น ด้วย $\bar{X} = 3.98$

3. ชุมชนและสังคมควรเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่เห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 65.9 รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 17.6 ส่วนผู้ไม่เห็นด้วยมีน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.4 ในภาพรวมของพนักงานสอบสวน อยู่ในระดับ เห็นด้วย $\bar{X} = 3.92$

ตารางที่ 4.11

สรุปผลประเด็นจากกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม

จากพนักงานสอบสวน ในเขต บก.น.6

ทัศนะในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. กระบวนการนั้นเป็นกระบวนการที่เน้นให้ความสำคัญต่อผู้เสียหาย	4.17	0.800	เห็นด้วย
2. กระบวนการนั้นได้รับการจัดสร้างและออกแบบมาให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสเจรจาปรึกษาหารือและเข้ามามีส่วนร่วม	4.16	0.778	เห็นด้วย
3. รูปแบบของกระบวนการได้พิจารณาดำเนินการสอดคล้องกับความเสียหาย ความต้องการและมูลเหตุของการกระทำผิด	4.07	0.768	เห็นด้วย
4. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและร่วมในกระบวนการ	4.05	0.654	เห็นด้วย
5. รูปแบบที่ใช้ให้ความเคารพแก่ทุกฝ่ายที่เข้ามาในกระบวนการ	3.99	0.848	เห็นด้วย
6. การส่งเสริมทำให้เกิดกระบวนการรับผิดชอบ	3.95	0.900	เห็นด้วย
7.การรวบรวมข้อเท็จจริงในการไกล่เกลี่ยควรมีลักษณะพิเศษที่มีใช้เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานแบบการสอบสวน	3.81	1.112	เห็นด้วย

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ทักษะในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
8.คุณสมบัติของผู้ดำเนินการให้เกิดความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (ผู้ไกล่เกลี่ย) สอดคล้องกับปรัชญาแนวคิดของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์	3.79	1.129	เห็นด้วย
รวม	3.99	0.874	เห็นด้วย

จากตารางที่ 4.11 ผลการศึกษาโดยรวม สรุปได้ว่า ทักษะของพนักงานสอบสวนในการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในชั้นสอบสวน ดังนี้

ทักษะต่อรูปแบบ กลุ่มประชากรศึกษาที่เป็นพนักงานสอบสวนในเขต บก.น. 6 ที่ทำ การตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่โดยรวม เห็นด้วย กับกระบวนการที่เน้นให้ความสำคัญต่อผู้เสียหาย โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.17$ เห็นด้วยกับกระบวนการการจัดสร้างและออกแบบมาให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสเจรจาปรึกษาหารือและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.16$ เห็นด้วยกับการพิจารณาดำเนินการกับความเสียหาย ความต้องการ และเหตุของการกระทำผิด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.07$ เห็นด้วยกับการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและร่วมในกระบวนการ โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.05$ เห็นด้วยกับการให้ความเคารพแก่ทุกฝ่ายที่เข้ามาในกระบวนการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.99$ เห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.95$ เห็นด้วยกับการรวบรวมข้อเท็จจริงในการไกล่เกลี่ยว่าควรมีลักษณะพิเศษที่ไม่ใช่เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานแบบการสอบสวน มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.81$ และเห็นด้วยกับคุณสมบัติของผู้ดำเนินการให้เกิดความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (ผู้ไกล่เกลี่ย) ว่าควรสอดคล้องกับปรัชญาแนวคิดของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.79$ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า ทักษะของพนักงานสอบสวนต่อการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในขั้นตอนชั้นสอบสวนนั้น อยู่ในระดับที่เห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.99

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

1. การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในคดีอาญาต้องดูประเภทลักษณะคดี พฤติการณ์แห่งคดี ความเสียหาย โทษ มาพิจารณาประกอบด้วย ในต่างประเทศอาจใช้ได้ผล

บ้างแต่จะเหมาะสมกับสภาพสังคมไทยหรือไม่เพราะวัฒนธรรม ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่เหมือนกัน

2. รูปแบบของทัศนคติที่ให้นี้ ทำให้มองได้ว่าความยุติธรรมสามารถซื้อหาได้ หากมีเงินเพียงพอก็สามารถเข้ากระบวนการยุติธรรมเชิงमानชั้นที่ได้ อาจเป็นเหตุให้คนรวยไม่คำนึงว่าการกระทำของตนจะทำให้ผู้ใดเดือดร้อนหรือไม่ เพราะหากต้องคดีขึ้นมาก็สามารถใช้เงินของตนเข้าไปซื้อความยุติธรรมนี้ได้ ซึ่งต่างกับคนจน

3. กระบวนการยุติธรรมเชิงमानชั้นนี้ จะใช้ได้ผลในประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่ในประเทศไทยยังไม่ถึงมาตรฐานที่ดีพอ การนำกระบวนการยุติธรรมเชิงमानชั้นนี้อาจก่อให้เกิดสภาวะการหาช่องทางทุจริต สภาวะการไม่เกรงกลัวกฎหมายอาญาได้

4. การกระทำผิดครั้งแรก ก็ใช้เหตุแห่งการรอการลงโทษ ลดโทษ หรือบรรเทาโทษเสมอไป บุคคลที่สามไม่ใช่ว่าจะแก้ไขเสียความमानชั้นที่ได้เสมอไป ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับแต่ละเหตุข้อเท็จจริงในการกระทำผิด

5. การนำฝ่ายต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วม สามารถมองได้ 2 แง่มุม คือ อาจทำให้กรณีดังกล่าวคลี่คลายได้ง่าย หรืออาจทำให้กรณีดังกล่าวยุ่งยากมากขึ้นเพราะเหมือนกับมีคู่กรณีฝ่ายที่สามเพิ่มเข้ามาโดยไม่จำเป็น ทั้งกระบวนการหาตัวแทนหรือผู้แทนชุมชนยังอาจเป็นปัญหาเชิงสังคมอีกด้วย

ส่วนที่ 4 อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของพนักงานสอบสวนในการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงमानชั้นนี้ มาใช้ในชั้นสอบสวน” มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษากระบวนการยุติธรรมเชิงमानชั้นนี้ในการดำเนินคดีอาญาของประเทศไทย ศึกษาทัศนคติของพนักงานสอบสวนในการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงमानชั้นนี้มาใช้ในการสอบสวน เพื่อแสวงหาแนวทางนำกระบวนการยุติธรรมเชิงमानชั้นนี้ที่เหมาะสมมาใช้ในชั้นสอบสวน

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มประชากรศึกษา ซึ่งประกอบด้วยพนักงานสอบสวน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 (บก.น.6) แบ่งเป็นสถานีตำรวจ 8 แห่ง จำนวน 85 คน มีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการสอบสวนมากกว่า 5 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 61.2 และมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงमानชั้นนี้ในระดับปานกลางและระดับดีรวมกัน คิดเป็นร้อยละ 87.1 และผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงमानชั้นนี้ในระดับ

น้อย คิดเป็นร้อยละ 12.9 ซึ่งเพียงพอที่จะใช้ดุลพินิจที่จะอำนวยความสะดวกยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ได้ดี ผู้ศึกษาสามารถสรุปและนำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

ทัศนะของพนักงานสอบสวนในกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่นำมาใช้ในงานสอบสวน

ประเภทคดีที่เหมาะสมสำหรับการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มประชากรศึกษาที่เป็นพนักงานสอบสวนในเขต บก.น.6 ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับประเภทคดีอาญาซึ่งกฎหมายให้อำนาจพนักงานสอบสวนสามารถเปรียบเทียบได้ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.16$ เห็นด้วยกับคดีอาญาที่กฎหมายกำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความกันได้ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.79$ เห็นด้วยกับคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดกระทำไปโดยประมาท ซึ่งกระทำต่อชีวิต ร่างกาย และเสรีภาพ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.55$ เห็นด้วยกับคดีอาญาที่เป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินซึ่งมิได้ประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพของผู้เสียหาย ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.51$ เห็นด้วยกับคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดกระทำโดยเจตนา กระทำต่อร่างกายหรือเสรีภาพ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.45$ และไม่แน่ใจกับคดีอาญาซึ่งเป็นการผิดที่กระทำต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือสาธารณะ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.27$ ตามลำดับ และความคิดเห็นเกี่ยวกับประเภทคดีและลักษณะของผู้กระทำความผิดที่มีความเหมาะสมสำหรับการใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ในภาพรวมอยู่ในระดับที่เห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.62$ จะเห็นได้ว่าคดีดังกล่าวเป็นคดีที่มีอัตราโทษไม่สูงมากนักและเป็นคดีที่ผลการกระทำก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมโดยรวม หรือแก่รัฐมากนัก จึงสามารถนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในคดีประเภทนี้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ (2545, น. 15-16) และ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2547, น. 128-130) ที่เห็นว่า กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ จะนำมาใช้กับความผิดประเภทที่เด่นชัด คือ ความผิดที่กระทำโดยประมาทก็สามารถใช้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ได้ และความผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ อื่น ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการจำคุกระยะสั้น ขณะนี้ในเรือนจำมีผู้ต้องขังที่ต้องโทษจำคุกระยะสั้นค่อนข้างมาก ซึ่งปัญหาเหล่านี้ อาจไม่จำเป็นต้องถูกจำคุกก็ได้ และการจำคุกระยะสั้นจะสร้างปัญหามากกว่าแก้ปัญหา

ทัศนะของพนักงานสอบสวนในการนำรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ที่ควรนำมาใช้ในระดับสอบสวน

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มประชากรศึกษาที่เป็นพนักงานสอบสวนผู้ปฏิบัติหน้าที่ในกองบังคับการตำรวจนครบาล 6 (บก.น.6) ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการทศนะต่อรูปแบบกลุ่มประชากรศึกษาที่เป็นพนักงานสอบสวนในเขต บก.น. 6 ที่ตอบทำการแบบสอบถามส่วนใหญ่โดยรวม เห็นด้วย กับกระบวนการที่เน้นให้ความสำคัญต่อผู้เสียหาย โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.17$ เห็นด้วยกับกระบวนการการจัดสร้างและออกแบบมาให้ทุกฝ่ายได้มีโอกาสเจรจาปรึกษาหารือและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.16$ เห็นด้วยกับการพิจารณาดำเนินการกับความเสียหาย ความต้องการ และเหตุของการกระทำผิด มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.07$ เห็นด้วยกับการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและร่วมในกระบวนการ โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.05$ เห็นด้วยกับการให้ความเคารพแก่ทุกฝ่ายที่เข้ามาในกระบวนการ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.99$ เห็นด้วยกับการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.95$ เห็นด้วยกับการรวบรวมข้อเท็จจริงในการไต่ถามถึงว่าควรมีลักษณะพิเศษที่มิใช่เป็นการรวบรวมพยานหลักฐานแบบการสอบสวน มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.81$ และเห็นด้วยกับคุณสมบัติของผู้ดำเนินการให้เกิดความยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ (ผู้ไกล่เกลี่ย) ว่าควรสอดคล้องกับปรัชญาแนวคิดของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ มีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.79$ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า ทัศนะของพนักงานสอบสวนต่อการนำกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มาใช้ในขั้นตอนชั้นสอบสวนนั้น อยู่ในระดับที่เห็นด้วย โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.99

จะเห็นได้ว่ารูปแบบของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ เป็นรูปแบบของการพิจารณาที่หลากหลายในการค้นหาต้นเหตุของปัญหาที่ก่อให้เกิดการกระทำผิด และวิธีแก้ไขเยียวยาปัญหาให้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมขึ้นจากกระบวนการที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายดำเนินการดังกล่าว โดยมีผู้รับผิดชอบเป็นผู้เชี่ยวชาญในปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละเรื่องอย่างแท้จริง ทุกฝ่ายเข้าสู่กระบวนการด้วยความยอมรับในกระบวนการที่จัดขึ้น ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน และให้เกิดการแก้ผู้กระทำผิดและการชดเชยที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับกัน ผู้ศึกษาเห็นว่ากระบวนการนี้ควรส่งเสริมเป็นอย่างยิ่ง ให้จำเลยเกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อความผิดที่ตนได้กระทำ และสอดคล้องกับแนวคิดของ John Braithwaite (1988, pp. 323-344) ที่กล่าวไว้ว่า กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ หมายถึง การบรรเทาความเสียหายแก่เหยื่ออาชญากรรมให้กลับสู่สภาพดีดังเดิม ทำให้เหยื่อเป็นศูนย์กลางของกระบวนการยุติธรรม

ขณะเดียวกันก็บูรณาการผู้กระทำผิดและสังคมเข้าด้วยกัน โดยสิ่งที่ต้องคำนึงถึงประการแรก คือ การบรรเทาความเสียหายแก่เหยื่อซึ่งหมายถึงการที่เหยื่อได้รับการชดเชยทดแทนมูลค่าของทรัพย์สินที่เสียหาย รวมทั้งความเสียหายส่วนบุคคลอื่นกลับคืน ซึ่งโดยรวมแล้วหมายถึงการเยียวยาสมานฉันท์ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยให้กลับคืนมาอีกครั้ง และสอดคล้องกับของจุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2547, น. 118-119) ที่ว่า กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์มีลักษณะที่เป็นทั้ง ปรัชญา แนวคิด และกระบวนการวิธีปฏิบัติต่อความขัดแย้งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์แล อาชญากรรมด้วยการคำนึงถึงเหยื่ออาชญากรรมและชุมชน ผู้ที่ได้รับผลกระทบเป็นจุดศูนย์กลาง โดยกระบวนการจะสร้างความตระหนักต่อความขัดแย้งหรือความเสียหาย เยียวยาความเสียหาย ทั้งทางร่างกาย ทรัพย์สินและความสัมพันธ์รวมทั้งสร้างแผนความรับผิดชอบ หรือข้อตกลงเชิง ป้องกันที่เป็นไปได้อันจะนำไปสู่ผลลัพธ์แห่งความสมานฉันท์ของสังคม นอกจากนี้ยังสอดคล้อง กับ วันชัย รุจนวงศ์ (2547, น. 175-177) ที่ว่า กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ให้ทุกฝ่ายที่มี ส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งรวมทั้งผู้เสียหาย ผู้กระทำผิด สมาชิกของชุมชนและสังคม พยายามหาทางทำสิ่งที่เสียหายไปให้กลับคืนดีดังเดิม และมอบการตัดสินใจหลักให้เป็นของผู้ที่ ได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมมากที่สุด กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ สามารถนำมาใช้ ได้หลายรูปแบบเท่าที่ นัทธี จิตสว่าง (2545, น. 79-85) ได้ยกตัวอย่างไว้คือ การไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทระหว่างผู้เสียหายกับผู้กระทำผิดโดยมีคนกลางเป็นผู้ไกล่เกลี่ย การประชุมกลุ่ม ครอบครัว เป็นการไกล่เกลี่ยอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีตัวแทนของชุมชนและครอบครัวของทั้งสองฝ่าย เข้าร่วมปรึกษาหารือกับผู้กระทำผิด ผู้เสียหาย และผู้ไกล่เกลี่ย เพื่อหาแนวทางในการจัดการกับ ความผิดที่เกิดขึ้น การล้อมวงพิจารณาความเป็นการพิจารณารูปแบบไม่เป็นทางการโดย ผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ จำเลย ผู้เสียหาย ญาติ และครอบครัวตลอดจนพยานและ ตำรวจ มานั่งล้อมวงเป็นวงกลมเพื่อพิจารณาความที่เกิดขึ้น โดยให้แต่ละฝ่ายได้พูดถึงเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้น ความรู้สึกต่อเหตุการณ์ จากนั้นจึงเป็นการทำความเข้าใจ ร่วมกัน การยอมรับผิดของผู้กระทำผิด การให้อภัยของฝ่ายผู้เสียหายและการชดเชยความเสียหายที่ฝ่ายผู้กระทำผิดจะ ชดเชยให้ผู้เสียหายหรือสังคม รวมทั้งที่ประชุมจะร่วมกันกำหนดวิธีการลงโทษที่เหมาะสมกับ ผู้กระทำผิดที่จะช่วยกันป้องกันการกระทำผิดซ้ำขึ้นอีก

ผู้ศึกษาเห็นว่ากระบวนการไกล่เกลี่ยเป็นกระบวนการพิจารณารูปแบบหนึ่ง ที่สามารถ ทำให้คดีเสร็จไปจากศาล เป็นการยุติความขัดแย้งระหว่างคู่ความทั้งสองฝ่าย โดยคู่ความทั้งสอง ฝ่าย ยินยอมและเป็นไปตามความประสงค์ของเขาทั้งสอง เป็นที่เห็นได้ว่ากระบวนการไกล่เกลี่ย

เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เสียหายและจำเลยได้มีโอกาสเจรจาตกลงกัน ให้จำเลยได้แสดงความรับผิดชอบ ชดใช้เยียวยาความเสียหายให้แก่กัน ทำให้คดียุติลงโดยศาลไม่ต้องชี้ขาดตัดสิน ไม่ต้องชี้ว่าฝ่ายใดผิด ฝ่ายใดถูก ทำให้จำเลยไม่ต้องถูกตีตรา นับว่าเป็นรูปแบบของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่อีกรูปแบบหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามการที่จำเลยยอมชดใช้หรือเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหาย จะเป็นเพราะจำเลยสำนึกผิดอย่างแท้จริง หรือทำไปเพียงเพื่อยุติคดีเท่านั้น เป็นเรื่องที่จะต้องศึกษากันต่อไป ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เป็นการพบกันระหว่างผู้เสียหาย ผู้กระทำผิด และชุมชน ผู้เสียหายได้พูดได้ระบายถึงความรู้สึกเจ็บปวดที่ตนเองได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้กระทำผิด และผู้กระทำผิดได้รับรู้ถึงสิ่งที่ตนได้กระทำลงไป และสำนึกและยอมรับผิดชอบในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ยินยอมชดใช้ค่าเสียหายซึ่งอาจจะเป็นในรูปของทรัพย์สิน เงินทอง หรือการบริการ ยกตัวอย่างเช่น ในคดีหมิ่นประมาท ผู้เสียหายยอมต้องการให้ชื่อเสียงเกียรติยศที่เสื่อมเสียไปกลับคืนดีดังเดิมยิ่งกว่าต้องการเงินทอง หรือในคดีฆาตกรรมคนตายโดยประมาท พ่อ แม่ของผู้ตายไม่ต้องการอะไรจากผู้กระทำผิด นอกจากอยากทราบว่ ก่อนตายลูกชายได้รับความเจ็บปวด ทรมานแค่ไหน อยากให้ผู้กระทำผิดเล่าให้ฟัง ซึ่งพ่อ แม่ของผู้ตายบอกว่า ผู้ตายเป็นผู้ที่เลี้ยงดูพ่อแม่ เมื่อผู้กระทำผิดได้รับฟังพ่อ แม่ของผู้ตายเล่าให้ฟัง จึงเกิดเป็นความเห็นอกเห็นใจพ่อ แม่ของผู้ตายและเกิดความสำนึกผิด จึงให้สัญญาว่าจะขอเลี้ยงดูพ่อแม่ของผู้ตายเอง โดยจะมาเยี่ยมเยียนให้บ่อย และผู้กระทำผิดก็ได้ทำตามสัญญาที่ได้ให้ไว้ ทำให้พ่อ แม่ของผู้ตายพอใจ และให้อภัยในสิ่งที่ผู้กระทำผิดได้กระทำลงไป ชุมชนได้รับรู้และให้อภัยในสิ่งที่เกิดขึ้น

เป้าหมายของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ คือ การมอบการตัดสินใจให้เป็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมมากที่สุด และเป็นกระบวนการเยียวยามากขึ้น ซึ่งจะเป็นการลดการเกิดการกระทำผิดในอนาคต มีผลทำให้ทุกฝ่ายเกิดการปรองดองกันขึ้นในสังคม สังคมเกิดความสงบสุข และการกระทำผิดซ้ำก็จะไม่เกิดขึ้นอีก

อย่างไรก็ตาม กระบวนการดังกล่าวมีอาจสิ้นสุดลงได้นอกจากว่าอัยการจะเสนอไม่ฟ้องก็จะถือว่าคดีจบสิ้นลง